

РЕШЕНИЕ

№ 19

гр. Б., 12.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – Б., ЧЕТВЪРТИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Николай Грънчаров

Членове: Владимир Ковачев
Емилия Дончева

при участието на секретаря Герасим Ангушев
като разгледа докладваното от Николай Грънчаров Въззивно гражданско дело № 20221200500766 по описа за 2022 година

и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

Срещу Решение № 378/04.07.2022г., постановено по гр.д. № 1717/2021г. по описа на РС Б., в частта му в която е отхвърлен предявения иск с правно основание чл. 422 от ГПК, за претендираната сума 6 755.00лв. като главница по сключен между страните договор за кредит е депозирана въззивна жалба от „БНП П” С.А. П., Ф., чрез „БНП П” С.А. клон Б., със седалище: град С., ЖК „М. 4”, Б.П. С., сгр. 14, чрез пълномощника юристконсулт П.П.

С въззивната жалба са изведени оплаквания за неправилност на обжалваното съдебно решение, в обжалваната му част поради противоречието му с материалния закон. Навадени са и оплаквания за необоснованост на атакуваното решение от събрания пред първоинстанционния съд доказателствен материал. Оспорват се правните изводи на съда разглеждал делото като първа инстанция, с които се приема че сключения между страните договор за кредит е нищожен поради наличието на неравноправни клаузи по смисъла на ЗЗП.

Оспорва се с въззивната жалба решаващият извод на съда, че процесният договор за кредит е недействителен по смисъла на чл. 22 ЗПК поради несъответствие с императивните изисквания на чл. 11, ал. 1, т. 9а, 10, 11, 12 ЗПК.

Сочи се с жалбата, че в настоящия казус годишният процент на разходите-ГПР е 29.85% и общата сума, дължима от потребителя 16107.70лв., като в чл. 3 от договора са обективирани

и взетите предвид допускания- началната дата на изчисляване на ГПР е датата на подписване на договора, като се приема, че годината има 365 дни, независимо дали е високосна и договорът е валиден за целия срок като страните изпълняват точно задълженията си по него, с което всички изисквания на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК са изпълнени.

Отделно с въззивната жалба са изложени твърдения, че както националният закон, така и Директива 2008/48/ЕО не поставят като изискване към съдържанието на договора посочване на компонентите на годишния процент на разходите. Те са нормативно определени в чл. 19, ал. 1 ЗПК, респ. Приложение № 1 към ЗПК.

Оспорват се от дружеството жалбоподател, чрез неговия пълномощник изводите на първоинстанционния съд, отнасящи се до методиката за изчисляване на лихвения процент, като се акцентира, че методиката по чл. 11, ал. 1, т. 9а във връзка с 33 а ЗПК, видно от цитираните разпоредби, намира приложение когато е налице договорен между страните по договора за кредит *променлив лихвен процент*, който съответно е формиран от референтен лихвен процент и фиксирана надбавка (§ 5 ДР към ЗПК). Изложеното налага извода, че не е налице законово изискване за прилагане на методика по чл. 11, ал. 1, т. 9а ЗПК към договор за кредит, по който е приложим *фиксиран лихвен процент* за целия му срок.

Поддържа се с въззивната жалба, че съгласно чл. 22 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен и когато не са спазени изискванията на чл. 11 ал. 1 т. 11 ЗПК. В случая погасителният план към процесния договор, в съответствие с чл. 11 ал. 1 т. 11 ЗПК, съдържа информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски. Изискване за посочване отделно на главницата и лихвата в рамките на отделната погасителна вноска е въведено с разпоредбата на чл. 11 ал. 1 т. 12 ЗПК, която касае ситуация, в която потребителят е погасил предсрочно главницата по срочен договор за кредит и при която за него се поражда право да получи нов погасителен план, като в този само случай планът трябва да съдържа разбивка на всяка погасителна вноска, показваща погасяването на главницата и лихвата, изчислена на базата на лихвения процент. В тази връзка е и разпоредбата на чл. 11 ал. 3 ЗПК, според която когато се прилага чл. 11 ал. 1 т. 12 ЗПК, кредиторът предоставя на потребителя при поискване и безвъзмездно, във всеки един момент на договора извлечение по сметка под формата на погасителен план за извършените и предстоящи плащания. От това следва, че хипотезата на чл. 11, ал. 1, т. 12 ЗПК не следва да се смесва с тази, предвидена в т. 11, която е приложимата в настоящия случай и съобразно която не е предвидено такова завишено по съдържание изискване към погасителния план. (Решение №106 от 03.06.2022 г. по гр. д. № 3253/2021 г. по описа на ВКС, Решение на СЕС по дело С-42/15 от 09.11.16 година).

По повод приложението на разпоредбата на чл. 23 ЗПК с въззивната жалба са изложени правни съображения, че специалната разпоредбата на чл. 23 ЗПК предвижда, че когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, отговорността на заемополучателя не отпада изцяло- той дължи връщане само на чистата стойност на кредита, но не дължи връщане на лихвата и другите разходи по кредита. Става въпрос за особен вид недействителност на договора за потребителски кредит, при установяването на

която, съобразно специалната законова разпоредба на чл. 23 от ЗПК, заемополучателят връща чистата стойност на кредита, предоставен му по процесния договор за заем/кредит. Специалната разпоредба на чл. 23 ЗПК урежда изрично последиците на недействителността, поради което не е налице хипотеза на неоснователно обогатяване. Щеше да иде реч за неоснователно обогатяване, ако не съществуваше специалната разпоредба на чл. 23 ЗПК, тъй като по общо правило при цялостна нищожност на договора всеки връща на другия получената престаия.

При анализ на разпоредбите на чл. 22 и чл. 23 от ЗПК, които следва да се тълкуват във връзка една с друга, следва да се приеме, че законодателят е целял да регламентира неприложимост на договора за потребителски кредит в неговата цялост, а единствено в частта относно постигнатата договорка между страните за предоставената в заем сума.

Излагат се доводи от въззивната страна, че коригиращата намеса за постигане на равновесие в договора, сключен между двете страни при упражняване на свободата на договаряне, е изразена в разпоредбата на чл. 23 от ЗПК. Законодателят е искал да компенсира неблагоприятните последици за потребителя. Не може обаче да му се вменява, че е искал да издигне потребителя до правно положение, което надхвърля рамките на обичайното за двама равнопоставени съдоговорители в търговските взаимоотношения. Строго погледнато, няма разумно обоснована обективна причина потребителят да бъде освободен от задълженията, които са му наложени от договора с равнопоставен партньор, ако той е поел тези задължения доброволно и осъзнавайки техния обхват.

Поддържа се с въззивната жалба, че разпоредбата на чл. 23 от ЗПК се базира на инкорпорираната в нашето законодателство Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008год. относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета във връзка с Директива 93/13/ЕО. Директивата няма за цел да въвежда право на потребителя да не плаща и да превръща търговеца в абсолютен заложник на процесуалните правила по начин, че да не може да получи дори пари, които очевидно е дал и си иска обратно. Смисълът на санкцията е да има възпиращ ефект, но и да се възстанови реалното равновесие между страните, а не да се създава ново неравновесие и то посредством съдебен акт.

С оглед горните съображения, иска се от въззивния съд да отмените Решение № 378 от 04.07.2022г. на РС Б. по гр. д. № 1717/2021г. в частта, с която е отхвърлен искът за главница в размер на 6755.00лв., предявен срещу Б. Д. Д..

В случай че въззивната инстанция сподели извода за недействителност на процесния договор за кредит, то иска се от състава на ОС Б., в полза на ищеца и на основание чл. 23 ЗПК да бъде присъдена чистата стойност по договор за кредит PLUS-****.

Претендират се в полза на „БНП П С.А, разносните пред настоящата съдебна инстанция за юрисконсултско възнаграждение, на основание чл. 78, ал. 8 ГПК във връзка с чл. 37 от Закона за правната помощ във връзка с чл. 25, ал. 1 от Наредба за заплащането на правната помощ, в размер на 100.00 лева.

С въззивната жалба не са направени доказателствени искания.

В предвидения по чл. 263 ал. 1 ГПК двуседмичен срок, по делото е постъпил писмен отговор от адв. Р. Б., пълномощник на ответника по делото- Б. Д. Д., ЕГН *****, от гр. Б., с който се оспорва подадената въззивна жалба като неоснователна.

Поддържа се от въззиваемия, чрез неговия пълномощник, че обжалваното решение на РС Б. не противоречи на материалния закон, същото е изцяло съобразено с доказателствения материал по делото, като не е допуснато нарушение на съдопроизводствените правила.

Сочи се в писмения отговор, че по делото е приета СТЕ, от която се установява че текстът на Договор за потребителски кредит от 29.03.2017г., е изписан със шрифт с големина 11 пункта, т.е. същият е изготвен с шрифт по-малък от 12 пункта. Поддържа се от въззиваемият чрез неговия пълномощник, че за договора за потребителски кредит задължителна е писмената форма- чл. 10 ал.1 от ЗПК, като същият задължително следва да е изписан на шрифт не по- малък от 12 пункта, за да се счита че е изписан на ясен и разбираем език за потребителя.

Изложени са с писмения отговор на въззивната жалба правни съображения, че съгласно чл. 23 от ЗПК, при недействителност на потребителския договор, длъжникът дължи връщане само на чистата сума, която е получил, като разпоредбата на чл. 23 от ЗПК е специална, спрямо общата разпоредба на чл. 34 от ЗЗД, във вр. с чл. 55 от ЗЗД- за последиците от размятането на имуществените блага, при недействителност на договорното основание, въз основа на което такова размятане е настъпило.

С писмения отговор са развити правни съображения, че поради наличието на недействителност на договора за кредит във всички негови части, по делото не се доказва наличието на облигационна връзка между ответника и дружеството ищец, като предявеният иск е неоснователен. Ищцовото дружество може да претендира връщане на сумата 6 755.00лв. като главница, но само чрез предявяване на иск за неоснователно обогатяване, какъвто в настоящия случай не е предявен по делото.

При изложените съображения, иска се от въззивния съд да остави подадената въззивна жалба без уважение, както и да потвърди обжалваното решение на РС Б., като правилно и обосновано.

Иска се от въззивния съд, да присъди в полза на въззиваемия и разноските пред настоящата съдебна инстанция.

Съдът при проверката си в закрито заседание по реда на чл. 267 във вр. с чл. 262 ГПК намира подадената въззивна жалба за допустима като подадена в срока за обжалване, от легитимирана страна с правен интерес, срещу валиден съдебен акт, подлежащ на въззивно обжалване и последващ инстанционен съдебен контрол. Същата е редовна и отговаря на изискванията на закона за форма и съдържание. С въззивната жалба са направени оплаквания досежно правните изводи на първоинстанционния съд и във връзка с правилното приложение на материалния закон- за обосноваността на първоинстанционното решение от събраните по делото доказателства, относно неговата допустимост и правилност в

обжалваната му част, като същите са по съществото на делото и съдът ще се произнесе по тях с въззивното си решение.

Депозираният писмен отговор от пълномощника на въззиваемия по делото е редовен от външна страна и депозиран в срока по чл. 263 ал.1 от ГПК.

С писмени становища по делото от БНП "ППФ", С.А. клон Б. КЧТ, чрез пълномощника юрисконсулт П.П. както и от адв. Р. Б., пълномощник на въззиваемия Б. Д. Д., поддържат се доводите наведени с въззивната жалба и с отговора към нея.

Претендират се разноси пред настоящата въззивна съдебна инстанция, съобразно представени списъци по чл. 80 от ГПК.

С писмена защита от адв. Б., развиват се съображенията във връзка с наведените възражения с отговора на въззивната жалба.

За да се произнесе със съдебен акт и изпълни задълженията си на въззивна инстанция, настоящият състав на ОС Б., съобрази следното:

Производството пред първоинстанционния съд е образувано по искова молба от „БНП П“ С.А., вписано в Търговския и фирмен регистър под №542 097 902, с адрес на управление във Ф., гр. П., бул. „О.“ № 1, представлявано от Л.Д., в качеството му на изпълнителен директор и член на съвета на директорите, чрез „БНП П“ С.А., клон Б., ЕИК *****, гр. С., жк. „М. 4“, Б.П. С., сгр. 14, представлявано от законния представител Д.Д., чрез юрисконсулт Н.А.М., срещу Б. Д. Д., ЕГН *****, на адрес: гр. Б. 2700, кв. Е., ул. „С.С.“, бл. 9, вх. А, ет. 5, ап. 3.

Предявен е за разглеждане пред съда положителен установителен иск- за признаване на установено по отношение на ответника, че съществува вземане в полза на „БНП П“ С.А. клон Б., по договор № PLUS- *****, обективизирано в Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК, издадена по ч.гр.д. № 149/2021г. по описа на РС Б., а именно: 6775.00 лева - главница по договора за кредит; 235,20- застрахователна премия за периода 05.08.2017г. до 05.01.2018г.; 283.94лв.- възнаградителна лихва, начислена върху главницата за периода от 05.08.2017г. до 05.09.2017г., 2349.47лв.- - мораторна лихва, начислена върху главницата за периода от 05.09.2017до 15.01.2021г., ведно със законната лихва за забава, начислена върху главницата и застрахователната премия, от датата на завеждане на заявлението за издаване на заповед за парично задължение по чл. 410 ГПК до окончателното изплащане на вземането.

Предвеният иск е с правно основание чл.422 ГПК, във вр. с чл. 410 ГПК, във вр. с чл. 430 от ЗПК и чл. 86 от ЗЗД.

Исковата претенция е основана на твърдения за възникнало облигационно правоотношение между страните по делото, основано на сключен на 29.03.2017г. между „БНП П“ и ответната страна Б. Д. Д., ЕГН *****, договор за потребителски паричен кредит № PLUS-****, по силата на който между страните е постигнато съгласие кредиторът да отпусне на кредитополучателя заем в общ размер на 7000.00 лева за срок от 70 месеца, обхващащ периода от подписване на договора до 05.02.2023г., съгласно погасителен план, включващ

падежните дати на месечните погасителни вноски, техният размер и размер на оставащата главница. Сочи се, че е договорено паричният кредит да бъде изплатен на 70 броя равни месечни анюитетни вноски, всяка в размер на 230.11 лева, като в договора е посочена и общата стойност на плащанията по кредита.

Въз основа на индивидуалния кредитен профил на ответника твърди се с ИМ, че е определен годишен процент на разходите, като кредитополучателят заплаща й такса ангажимент, срещу което кредиторът сключва договора при фиксиран лихвен процент по смисъла на § 1 т. 5 от ЗПК, при съдържащите се в договора условия, размери и срокове, като таксата се заплаща от кредитополучателя при усвояване на кредита, а кредиторът удържа сумата посочена в поле „Такса ангажимент“ от общия размер на кредита. Сочи се от ищцовата страна, че лихвеният процент по кредита е фиксиран за срока на договора, като началната дата за изчисляване на ГПП е датата на подписване на договора при допускането, че годината има 365 дни, независимо дали е високосна и договорът е валиден за целия срок като страните изпълняват точно задълженията си по него.

Твърди се с ИМ депозирана пред РС Б., че сумата, предмет на договора е преведена по личната банкова сметка на ответника, декларирана от същия и посочена в договора за кредит, като на основание на чл. 3 във връзка с чл. 4 от договора, за ответника е възникнало задължението да погаси заема на 70 месечни вноски, всяка по 230.11 лева. Поддържа се от ищеца пред първоинстанционния съд, че в чл. 5 от договора е предвидено, че при забава на една или повече месечни погасителни вноски кредитополучателят дължи обезщетение за забава в размер на действащата законна лихва за периода на забавата.

Изтъква се от ищеца, че обезщетението за забава е равно на ОЛП, обявен от Българската народна банка, в сила от 1 януари, съответно от 1 юли на текущата година плюс 10%. Лихвените проценти в сила от 1 януари на текущата година са приложими за първото полугодие на съответната година, а лихвените проценти в сила от 1 юли са приложими за второто полугодие. Обезщетението за забава се изчислява на дневна база като дневният й размер за просрочени задължения е равен на 1/360 част от годишния размер, определен в предходното изречение.

Исковата претенция е основана на твърдение за неизпълнение на задълженията от страна на длъжника по договора, като се твърди че Б. Д. Д. е преустановил плащането на вноските по кредит № PLUS-**** на 05.08.2017г., като към тази дата са погасени 3 месечни вноски.

Твърди се от ищцовата страна, че на основание чл. 5 от договора, вземането на „БНП П“ става изискуемо в пълен размер, ако кредитополучателят просрочи две или повече месечни вноски, считано от падежната дата на втората пропусната месечна вноска, която в настоящия случай е 05.09.2017г., Поддържа се като правно основание на исковата претенция предсрочна изискуемост на кредита, считано от дата-05.09.2017г., от която вземането е станало ликвидно и изискуемо в целия му размер, за което се твърди, че е изпратено изрично уведомление до длъжника.

Поддържа се от ищеца пред първоинстанционния съд, че тъй като от страна на длъжника не

са извършвани погашения по дълга, кредиторът „БНП П” С.А. клон Б. е подал заявление за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК пред РС Б. за следните дължими суми по договор за потребителски паричен кредит № PLUS-**** както следва:

-6775.00 лева – главница;

-235.20 лева- застрахователна премия за периода 05.08.2017 до 05.01.2018г.;

-283.94 лева- възнаградителна лихва за периода от 05.08.2017г. до 05.09.2017г.;

-2349.47 лева-мораторна лихва за периода от 05.09.2017г. до 15.01.2021г.

-законната лихва за забава, начислена върху главницата и застрахователната премия, от датата на завеждане на заявлението за издаване на заповед за парично задължение по чл. 410 ГПК до окончателното изплащане на вземането.

Сочи се с ИМ, че подаденото заявление е уважено от съда и е издадена заповед за изпълнение от 28.02.2021г., но поради постъпило възражение от длъжника по чл. 414 от ГПК, от заявителя е подаден иск за установяване дължимостта на оспореното вземане.

Иска се от съда да постанови решение, с което да признае за установено съществуването на вземане в полза на „БНП П” С.А. П., Ф., чрез „БНП П” С.А. клон Б., от Б. Д. Д., обективизирано в Заповед за изпълнение по чл. 410 от ГПК, издадена по ч.гр.д. № 149/2021г. по описа на РС Б., а именно:

-6775.00 лева – главница;

-235.20 лева- застрахователна премия за периода 05.08.2017 до 05.01.2018г.;

-283.94 лева- възнаградителна лихва за периода от 05.08.2017г. до 05.09.2017г.;

-2349.47 лева-мораторна лихва за периода от 05.09.2017г. до 15.01.2021г.

-законната лихва за забава, начислена върху главницата и застрахователната премия, от датата на завеждане на заявлението за издаване на заповед за парично задължение по чл. 410 ГПК до окончателното изплащане на вземането.

Претендират се разноси в заповедното и исковото производство за пред първата съдебна инстанция.

При евентуалност предявеният иск се поддържа като осъдителен, в случай че съдът не приеме тезата на ищеца за предсрочна изискуемост.

В срока по чл. 131 от ГПК, постъпил е пред РС Б. писмен отговор на ИМ от ответника- Б. Д. Д., чрез пълномощника му адв. Р. Б., с който предявения иск се оспорва като неоснователен и недоказан.

Навадени са твърдения, че представения договор за кредит е изготвен с шрифт по- малък от 12. Излагат се доводи че формата за действителност на договорите за потребителски кредит е писмена- чл. 10, ал. 1 ЗПК, като съгласно разпоредбата на чл.22 от Закона за потребителския кредит /ЗПК / се изтъква, че в случаите когато не са спазени изискванията на чл.10, ал.1, чл. 11 ал.1, т.7- 12 и 20 и ал. 2 и чл.12, ал. 1 т.7-9, договорът за потребителски

кредит се счита за недействителен.

Възразява се с писмения отговор пред първоинстанционния съд, че в конкретния случай не са спазени изискванията на чл. 1, ал. 1 от ЗПК, тъй като, както договора, така и елементите към него не са изготвени с еднакъв по вид, формат и размер шрифт. Излагат се съображения, че договорът за кредит за текущо потребление е изготвен върху бланка, върху която допълнително с ръкописен текст на ръка са нанесени данни, което изключва спазване на правилото за еднаквост на шрифт, размер и вид. Твърди се, че е очевидна и разликата по отношение на Общите условия и на Погасителния план, които следва да са неразделна част от договора, а изискването на чл. 10, ал. 1 от ЗПК е относимо и към датата посочена в договора, с оглед на разпоредбата на чл. 5 ал. 4 съгласно която, информацията по ал.1,2,3,9 и 13 се предоставят на потребителя безвъзмездно, по ясен или разбираем начин, като всички елементи на информацията се предоставят с еднакъв по размер, вид и формат шрифт.

На това основание наведено е от ответната страна възражение за недействителност на договора за потребителски кредит от 29.03.2017г., поради използван размер на шрифта в договора за кредит по-малък от 12.

Развити са съображения с писмения отговор на исковата молба по първоинстанционното дело- че отпуснатият на ответника като физическо лице кредит представлява предоставяне на "финансова услуга" по смисъла на § 13 т.12 от ДР на Закона за защита на потребителите /ЗЗП/ и ответникът има качеството потребител по смисъла на § 13 т.1 от ДР на този закон, според който потребител е всяко физическо лице, което придобива стока или ползва услуги, които не са предназначени за извършване на търговска или професионална дейност и в това му качество на потребител ответника разполага със защита срещу неравноправни клаузи, предвидена в Глава Шеста на ЗЗП, за които съдът следи служебно.

Поддържа се че в настоящия казус редица клаузи от процесния договор не са договорени индивидуални. Не се счита за индивидуално договорена клауза, която е съставена предварително и следователно потребителят не е имал възможност да влияе на нейното съдържание.

Фактът, че някои аспекти от дадена клауза или някоя отделна клауза са индивидуално договорени, не изключва приложението на чл. 3 от Директивата към останалата част на договора, ако общата преценка на договора сочи, че той е договор с общи условия. Когато продавач или доставчик твърди, че клауза от договор с общи условия е договорена индивидуално, негова е доказателствената тежест да установи този факт.

Изтъква се, че в случая процесният договор за потребителски кредит е сключен при Общи условия, т.е. при предварително определени от страна на ищеца договорни клаузи.

Доколкото самият договор е бланков, същият не е бил предмет на предварително договаряне между страните, от което следва извод, че ответника не е имал възможност да влияе върху съдържанието му. Твърди се, че в случая е бил подписан стандартизиран бланков формуляр, чието съдържание е предварително изготвено от ищеца.

Възразява се още с отговора на исковата молба, че кредиторът се е задоволил единствено с

посочването в процесния договор като абсолютни стойности на лихвения процент по заема, ГПР и годишното му оскъпяване. Твърди се, че липсва ясно разписана методика на формиране на годишния процент на разходите по кредита. Твърди се, че ГПР е величина, чийто алгоритъм е императивно заложен в ЗПК и приемането на методика, налагаща изчисляване на разходите по кредита по начин, различен от законовия е недопустимо. Поддържа се че в настоящия казус елементите включени при образуването на ГПР са останали неизвестни, като не става ясно какво се включва в общите разходи за потребителя /настоящи или бъдещи/, доколкото в погасителната вноска е включено и изплащане на задължения по споразумение за допълнителни услуги.

Твърди се, че уговорения в договора за кредит годишен лихвен процент/ГЛП/ и годишен процент на разходите/ГПР/ по кредита надвишава многократно законната лихва. С оглед предходното и липсата на индивидуално договаряне на параметрите в договора за потребителски кредит, както и неконкретизирано формиран ГПР, съответно уговорен ГЛП, правят според ответната страна въпросните договорни клаузи *неравноправни и на основание чл.146 ал.1 ЗЗП същите се считат за нищожни*.

Оспорва се с отговора на исковата молба пред първоинстанционния съд- позоваването от страна на ищеца на настъпила „предсрочна изискуемост" на кредита. Възразява се, че липсва валидно отправено и достигнало до знанието на кредитополучателя изявление за това на база представените по делото доказателства. Излагат се доводи, че предсрочната изискуемост представлява изменение на договора, което настъпва с волеизявление на една от страните по договора, с което кредиторът посочва, че ще счита целия кредит или непогасения остатък от него за предсрочно изискуеми, включително и вноските с ненастъпил падеж, които към момента на посочването не са били изискуеми, а действието на предсрочната изискуемост започва от момента на достигането до длъжника на волеизявлението на кредитора, ако към този момент са налице от обективна страна, основанията от договора или ОУ към него, обуславящи настъпването и. С писмения отговор се акцентира, че доказването на обстоятелствата за настъпване на предсрочната изискуемост на кредита, са в процесуална тежест на кредитора, като обективизираното в исковата молба изявление не следва да се счита за достигнало до длъжника, тъй като писмено уведомление до длъжника не е приложено към нея и е наведено възражение от ответната страна, че такова не му е било връчено.

Възразява се с отговора на ИМ, че кумулативно претендиране от ищеца договорна и наказателна лихва за един и същи период, се явява в противоречие с волята на страните подписали договора а основен принцип на гражданското право е недопускане на неоснователно обогатяване, поради което се оспорва от ответната страна основание да се признае за установена дължимост едновременно на договорна и на наказателна лихва за един и същи период.

Наведено е от ответната страна възражение, че дължимите се лихви по договора за кредит са погасени по давност, тъй като е изтекла предвидената в разпоредбата на чл. 111 от ЗЗД тригодишна погасителна давност.

При така изложените с отговора на исковата молба оспорвания и възражения, излагат се доводи за неоснователност на предявения иск.

Претендират се разноските, направени при разглеждане на делото пред първата съдебна инстанция.

С обжалваното Решение № 378/04.07.2022г., постановено по гр.д. № 1717/2021г. по описа на РС Б., първоинстанционният съд е отхвърлил предявения иск с правно основание чл. 422 от ГПК, предявен от БНП "ППФ" срещу Б. Д. Д., за сумите предмет на издадената заповед за изпълнение по реда на чл. 410 от ГПК, по ч.гр.д. № 149/2021г. по описа на РС Б., като неоснователен.

На осн. чл. 78 ал. 3 от ГПК, присъдил е раноски в полза на отетника, направени пред първата съдебна инстанция.

Видно от мотивите на първоинстанционния съд към обжалваното съдебно решение, първоинстанционният съд е приел че възражението за нищожност на договор за потребителски паричен кредит № PLUS-****, сключен между страните по делото е основателно на осн. чл. 10 ал. 1 и на осн. чл. 11 ал.1 т. 12 от ЗПК, като е приел че същият следва да бъде обявен за недействителен на осн. чл. 22 от ЗПК. Отхвърлил е предявения иск с правно основание чл. 422 от ГПК като неоснователен, но не е приложил разпоредбата на чл. 23 от ЗПК, тъй като е приел че липсва изрично искане от страна на ищеца в ИМ за нейното приложение, доколкото става дума за искане на защита което не е договорно основание и не произтича пряко от сключения между страните договор, а е на основание неоснователно обогатяване с правно основание чл. 55 от ЗЗД. Не е постановено от първоинстанционния съд връщането на чистата сума от длъжника по сключения договор за кредит съгласно чл. 23 от ЗПК, без дължимите лихви и суми за разходи по кредита.

Недоволен от постановеното съдебно решение на първоинстанционния съд е останал ищецът БНП "ППФ", който е депозирал въззивна жалба по реда на чл. 258 и сл. от ГПК, която е предмет на разглеждане от настоящия състав на ОС Б..

Въз основа на анализа на събраните по делото доказателства по делото от първоинстанционния съд в тяхната съвкупност и взаимовръзка, настоящият въззивен състав на ОС Б., приема за установено от фактическа страна следното:

Не се спори между страните, а и от представеното извлечение от основно вписване в ТР към 13.03.2018г. от секретариат на Търговския съд гр. П., нотификация за презгранично сливане и писмо от Канцелария на Търговски съд в П., за влизане в сила на презгранично сливане се установява, че „БНП П“ С.А., клон Б. е правоприемник на „БНП П“ ЕАД.

Установява се по делото въз основа на представения пред първоинстанционния съд договор за потребителски паричен кредит № PLUS-****, сключен на 29.03.2017г. че страните са постигнали съгласие кредиторът– БНП "ППФ", да предостави на кредитополучателя- Б. Д. Д., кредит за потребителски цели в размер на 7 000лв., с месечна погасителна вноса от 230.11лв., с брой на вноските– 70 месечни вноски, с краен срок на изплащане: 05.02.2023г., Уговорена е между страните застрахователна премия в размер на 2 774.00лв., такса

ангажимент– 245.00лв., при договорен ГПР 29.85 %, лихвен процент 24.81% и обща стойност на плащане 16 107.70лв. Договорът е подписан двустранно от страните по делото, които са и страни по сключения договор за потребителски кредит, като подписан е и приложения към договора Погасителен план.

Първоинстанционният съд е допуснал и назначил по искане на ищцовата страна съдебно икономическа експертиза, която е изслушана от съда и приета като доказателство, без да е оспорена от страните по делото.

Установява се от писменото заключение на експерта по приетата СИЕ, че на 29.03.2017г. с платежно нареждане УРН *****, кредиторът „БНП П“ ЕАД е превел на кредитополучателя Б. Д. Д., по сметка с IBAN: BG 16 BUIB ***** сума в размер на 6755,00 лв. с основание на превода „сгъл.договор PLUS- ****“, като преведената по банков път сума представлява отпуснатия кредит 7000лв., от която сума е приспадналата таксата ангажимент от 245,00лв.

Сочи се в експертното заключение, че от длъжника са преведени на кредитора две погасителни вноски, като са постъпили общо суми в размер на 690,33 лв., както следва: на 08.06.2017г.- 230,11 лв. и на 10.08.2017г.- 460,22 лв.

От предоставените на вещото лице данни от счетоводството на „БНП П“ С.А. клон Б., експерта сочи в писмента си заключение, че плащанията от страна на длъжника са преустановени за вноските с настъпил падеж след 05.08.2017г., като на 05.09.2017г. договорът за потребителски паричен кредит PLUS- ****/29.03.2017г. е обявен от кредитора „БНП П“ С.А. клон Б. за предсрочно изискуем, на осн чл. 5 във вр. с т. 3 изр. 2 от договора - при просрочване на две или повече месечни вноски, считано от падежната дата на втората непогасена вноска кредитът става предсрочно изискуем изцяло, включително и всички определени с този договор надбавки, ведно с дължимото обезщетение за забава, като съгласно т. 3, изр.1 от договора- при забава на една или повече месечни погасителни вноски кредитополучателят дължи обезщетение за забава върху всяко забавено месечна вноска.

Сочи се в експертното заключение по приетата ССЧЕ пред РС Б., че на 05.09.2017г. кредитът е обявен за предсрочно изискуем и към тази дата просрочената главница е в размер на 6904,10лв., а размера на лихвата от 2349,47лв.

Експерта икономист съобразно поставената му задача е направил изчисления за непогасената част от задължението към датата на подаване на заявлението по чл. 410 от ГПК- 26.01.2021г., както следва: 6 904,10лв. - главница; 5 926,07лв. - възнаградителна лихва за периода от 05.07.2017г.- 05.02.2021г.; 235,20 лв.- застраховка за периода от 05.08.2017г.- 05.01.2018г.; 2 349,47лв.- мораторна лихва за забава за периода от 05.09.2017г.- 15.01.2021г.

Вещото лице дава заключение за размера на възнаградителната лихва към датата на подаване на заявлението по чл.410 ГПК- 26.01.2021г., но до датата на обявяване на предсрочната изискуемост на кредита- 05.09.2017г., като сочи че към този момент главницата е 6 904.10лв.; възнаградителната лихва е в размер на 308,24лв., за периода от 05.07.2017г. до 05.09.2017г.; 235.20лв. е сумата за застраховка за периода от 05.08.2017г. до 05.01.2018г. и

мораторната лихда за забава е 2 349.47лв., изчислена върху дължимата главница за периода от 05.09.2017г. до 15.01.2021г. Експерта сочи в писменото си заключение, че след 27.01.2021г. се начислява законна лихва върху просрочената главница, за период от 27.01.2021г. до 30.11.2021г./датата на изготвяне на заключението/, като към тази дата размера на законната лихва е 590.68лв.

В писменото си заключение експертът изготвил приетата СИЕ е дал заключение за размера на главното и акцесорните вземания и към датата на изготвяне на експертизата с два варианта за размера на възнаградителната лихва- до края на срока на договора и съответно до датата на предсрочната изискуемост.

Пред първоинстанционния съд е изслушана и приети и съдебно техническа експертиза, предмет на която е изследването на текста и големината на шрифта на „Договор за потребителски паричен кредит „PLUS- ****, 29.03.2017г., състоящ се от 2 /две/ страници. Разпознат е от експерта шрифт „Garamond”, с големина 11 пункта. Заглавията в документа „КРЕДИТОПОЛУЧАТЕЛ“ и „ПАРАМЕТРИ И УСЛОВИЯ“ са със същия шрифт, по-голям размер- 12 пункта, изписани с главни букви и с по-голямо тегло, т.е. удебелено /bold/. Текстът на „Условия по договора“, състоящ се от 4 /четири/ страници, е припознат машинно с шрифт „Garamond” /серифен/, с големина 11 пункта. Текстът „Погасителен план“, състоящ се от 1 /една/ страница е припознат, както следва: Заглавие над таблицата- серифен текст, с големина 11 пункта. Заглавията на клетките в таблицата са разпознати като безсерифен, вероятно „Arial“, текст с големина 10 пункта удебелен шрифт. Съдържанието на таблицата под форма на числа са разпознати като безсерифен, вероятно „Arial“, текст с големина 10 пункта.

След като длъжникът Б. Д. Д. е преустановил плащанията си към кредитора- „БНП П” С.А. клон Б., до него е изпратена представената пред РС Б. и приета като доказателство- писмена покана от 14.02.2018г./л.16 от първоинстанционното дело/, изпратена до длъжника, с която същия се уведомява, че поради преустановяване на вноските по договора, считано от 05.08.2017г., вземането на кредитора по кредит № PLUS-**** е обявено за предсрочно изискуемо, тъй като са просрочени две или повече месечни вноски. В поканата са посочени дължимите към този момент суми по сключения между страните договор за потребителски кредит, като на длъжника а даден седмодневен срок за доброволно плащане на дължимото, като същият е предупреден че в случай на липса на доброволно плащане, кредиторът ще предяви правата си пред гражданския съд, за събиране на дължимите суми.

По делото не са представени доказателства дали изпратената покана до Б. Д. Д. му е била редовно връчена, като не са събрани доказателства и за извършено доброволно плащане на дължимото от длъжника ответник.

Установява се от писмените доказателства по делото, че на 26.01.2021г. кредиторът „БНП П” С.А. клон Б., е депозирал пред гражданския съд заявление за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение по чл.410 ГПК срещу длъжника Б. Д. Д., въз основа на което е образувано ч.гр.д. № 149/2021г. по описа на РС Б.. Заповедният съд е уважил искането и издал в полза на заявителя „БНП П” С.А. клон Б., срещу длъжника Б. Д. Д.-

Заповед за изпълнение на парично задължение по чл.410 ГПК № 91772 от 26.02.2021г., с която е разпоредил длъжника Б. Д. Д., с ЕГН *****, с настоящ адрес: гр.Б., бул.“С.С.“ № 9 да заплати на кредитора „БНП П“ С.А., Ф., рег.№ 542 097902, чрез „БНП П“ С.А., клон Б., ЕИК *****, гр. С., жк. „М. 4“, Б.П. С., стр. 14, представлявано от законния представител Д.Д. чрез юрисконсулт Ц.С., следните суми: сумата от 6 775,00лева - главница по Договора за потребителски кредит № PLUS- **** от 29.03.2017г., сключен между „БНП П“ и Б. Д. Д.; ведно със законната лихва върху сумата от 6755,00лв., считано от датата на подаване на заявлението- 26.01.2021г. до окончателното изплащане на вземането; сумата от 235,20лв.- неизплатени застрахователни премии за периода от 05.08.2017г. до 05.01.2018г., ведно със законната лихва върху сумата от 235,20 лв., считано от датата на подаване на заявлението- 26.01.2021г. до окончателното изплащане на вземането; сумата от 283.94 лева- договорна лихва за периода 05.08.2017г. до 05.09.2017 г.; сумата от 2349.47 лв.- мораторна лихва за забава за периода от 05.09.2017г. до 15.01.2021г.; сумата от 192,47лв.- държавна такса и сумата от 49,24лв. - юрисконсултско възнаграждение.

В срока по чл. 414 ал. 2 ГПК длъжникът е подал възражение срещу издадената заповед за изпълнение, поради което заповедния съд е дал указания на заявителя да предяви иск за установяване дължимостта на вземането си, чрез предявяване на иск пред гражданския съд по общия исков ред.

В срока по чл.415 ал.1 ГПК заявителят е предявил иск с правно основание чл. 422 от ГПК, пред компетентния за неговото разглеждане РС Б., който е предмет на разглеждане и по настоящото въззивно дело.

Въззивната инстанция в изпълнение на правомощията си по чл. 269 от ГПК, като съобрази оплакванията във въззивната жалба, след самостоятелен анализ и преценка на събраните доказателства, по вътрешно убеждение и на осн. чл. 12 от ГПК, излага следните правни съображения:

При извършване на служебна проверка по реда на чл. 269 ГПК, настоящата инстанция констатира, че обжалваното решение на РС Б. е валидно постановено. Издадено е от компетентния за неговото разглеждане съдебен орган, функциониращ в надлежен състав в пределите на правораздавателната власт на съда, изготвено е в писмена форма и е подписано от съдебния състав, който го е постановил, а с оглед на обхвата на обжалването е и процесуално допустимо.

Районният съд е сезиран с установителен иск по чл. 422 от ГПК, във вр. с чл. 415 ал. 1 т. 2 от ГПК, във вр. с чл. 240 ал.1 и ал. 2 от ЗЗД и чл. 86 ал.1 от ЗЗД.

Искът по чл.422 ГПК се явява средство за защита на признато в заповедното производство вземане на кредитора. Предпоставка за допустимостта му наред с нормативно установените специфични условия е съответствието между заявеното и признато в заповедното производство вземане и предмета на делото, очертан с обстоятелствената част и петитума на исковата молба. При предявяването му по реда на чл. 422 ГПК ищецът следва да се съобрази с посоченото от него основание за издаване на заповед за изпълнение, за да установи

съществуването на оспореното вземане такова, каквото е присъдено със заповедта по чл. 410 ГПК. Предявеният по реда на чл. 422 от ГПК иск представлява в този смисъл продължение на заповедното производство, с което е генетично и функционално свързан, в спорната му фаза и цели установяването по съдебен ред със сила на пресъдено нещо на вземането, признато с издадената заповед за изпълнение. При успешното провеждане на специалния установителен иск, се преодолява отлагателното въздействие на формалното възражение върху издадената заповед и се превежда в изпълнение издадения въз основа на нея изпълнителен лист.

В Тълкувателно решение № 4/18.04.2014г. по т.д № 4/2013г. на ОСГТК на ВКС е прието, че правото на иск за установяване на вземане, за което е издадена заповед за изпълнение, съществува при наличието освен на общите, но и на специални процесуални предпоставки за надлежното му упражняване. Предмет на делото по установителния иск е съществуването на вземането по заповедта за изпълнение, издадена за парична сума, за заместима вещ или за предаване на вещ – чл.410 ал.1 от ГПК. Вземането на кредитора съответства на задължението, което длъжникът трябва да изпълни, посочено в заповедта съгласно чл. 412 т. 6 от ГПК. Установителният иск по чл.422 във вр. с чл.415 от ГПК е пряко обвързан със заповедното производство по чл.410 и сл. от ГПК и има за предмет съдебното установяване на вземане, идентично със заявеното в заповедното производство- по вид, размер и правно основание. Поради изложените съображения от правна страна, недопустимо е с исковата молба по чл. 422 от ГПК, едва пред гражданския съд пред който е предявен иска за установяване на вземането, да бъдат навеждани нови фактически твърдения или предявени нови основания за претендираното вземане, които не са били навеждани пред съда по заповедното производство и не са предмет на издадената заповед за изпълнение.

В производството по надлежно предявен установителен иск по чл. 422 от ГПК пред гражданския съд, ищецът кредитор дължи установяване при пълно и главно доказване на правнорелевантните факти, обуславящи основателността на предявения иск- наличието на валидно възникнало правоотношение между него и кредитополучателя длъжник, въз основа на конкретно посочен в заявлението и в исковата молба договор за кредит, неизпълнението на задълженията на длъжника по сключения договор, основано на заявеното правно основание и при посочените пред съда правно релевантни факти, както и доказването на размера на неизпълненото задължение- за главница, договорна лихва и законна лихва за забава, така както са предявени пред съда.

При наличието на идентичност на заявените правнорелевантни факти пред съда по заповедното производство и пред гражданския съд/с изключение на частта от предявения иск, която законосъобразно е прекратена от състава на РС Б. като недопустима/, пред съда пред който е предявен иска по чл. 422 от ГПК, ищецът кредитор- „БНП П“ С.А, П., Ф., чрез "БНП П“ С.А. клон Б., гр.С., ж.к.“М. 4“, Б.П. С., е основал вземането си на сключен между него и кредитополучателя- Б. Д. Д.- договор за потребителски паричен кредит № PLUS-****, въз основа на конкретните параметри от съдържанието на договора, като налице е безспорно идентичност и на заявеното правно основание- неизпълнение от страна на длъжника Б. Д. Д.

на основното му задължение за изплащане на дължимите погасителни вноски, базирано на твърдението че длъжника е преустановил изцяло плащане след 05.08.2017г., като неизплатените кредитни вноски са станали изискуеми и дължими към за тези от тяхх с настъпил падеж, към момента на подаване на заявлението по чл. 410 от ГПК пред съда по заповедното производство.

Исковата претенция за вземанията срещу ответника, ищецът основава на твърдения за предоставен кредит, като няма спор за това, че ищец в производството е правен субект, който предоставя кредит в рамките на своята търговска дейност, а кредитополучател е физическо лице, поради което правоотношенията между страните следва да бъдат разгледани при съобразяване императивните разпоредби на Закона за потребителския кредит. В тежест на ищеца по предявения иск е да докаже наличието на валиден договор за потребителски кредит с посоченото в исковата молба съдържание, размера и изискуемостта на исковите суми. Освен общите предпоставки за валидност на договор за заем- съгласие за получаване на посочената в договора парична сума и предаването и, в същия закон, като условие за валидност на договора за потребителски кредит е предвидено, че съгласието за предоставяне на заем, следва да бъде обективизирано *в писмена форма*, като форма за действителност, като са налице изискванията относно конкретното съдържание на договора- чл. 10, чл. 11 и чл. 12 ЗПК. Съгласно чл. 10 ал. 2 от ЗПК, кредиторът не може да изисква и да събира от потребителя каквото и да е плащане, включително за лихви, такси, комисиони или други разходи, свързани с договора за кредит, които не са предвидени в сключения договор за потребителски кредит, а съгласно ал. 3 на същата разпоредба, всички изменения и допълнения на договора също следва да бъдат извършени в писмена форма, удостоверени с подписите на страните. Съгласно разпоредбата на чл. 20 ал. 1 и ал. 2 ЗПК правата, предоставени на потребителите по този закон не могат да се изключват или ограничават, като отказът от права е недействителен.

Анализа на събраните пред първоинстанционния съд писмени доказателства, обосновава за настоящия състав на ОС Б. извода за надлежно възникнало облигационно правоотношение между страните по договор за потребителски кредит, основено на писмен документ, материализиращ съпадащите насрещни волеизявления на страните, относно съществените елементи на договора- конкретен размер на кредита, както и относно договорените лихви и обезщетения за забава. По делото са събрани убедителни доказателства за изпълнение на основните задължения по сключения договор от страна на кредитополучателя- предоставяне на сумата уговорена като главница по кредита на длъжника, като установява се по безспорен и несъмнен начин и неизпълнение на основното задължение на длъжника след датата 05.08.2017г.- за погасяване на задължението чрез внасяне на месечни анюитетни вноски в уговорения размер с приетия план за погасяване на кредита.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 от ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на обжалваното решение, а по дупостимостта му- в обжалваната част. Постаналите въпроси той е ограничен от посоченото във въззивната жалба. Обвързан от оплакванията наведени с жалбата от „БНП П” С.А. клон Б., чрез неговия пълномощник,

въззивният съд дължи отговор за основателността на неведените от ответника длъжник пред първоинстанционния съд възражения за нищожност на сключения между страните Договор за потребителски кредит от 29.03.2017г., както и на възраженията за погасяване на вземането в частта му за претендираните лихви по давност и на осн. чл. 111 от ЗЗД. Предметният обхват на въззивната проверка е очертан в тази насока и от направаните оплаквания с въззивната жалба- за основателността на възраженията за нищожност на договора за кредит на осн. чл. 11 ал.1 т. 10 и т. 12 от ЗПК; на осн. разпоредбата на чл. 11 ал.1 т. 12 от ЗПК и на основание чл. 10 ал. 1 от ЗПК.

Несъмнено с оглед на характера на сключения договор- за предоставяне на потребителски кредит, кредиторът е търговец- юридическо лице, предоставящ суми на трети лица в изпълнение на търговската си дейност по занятие, за което получава възнаградителна лихва и реализира печалба, което безспорно определя сключения договор като „търговски“ по смисъла на чл. 1 от ТЗ. Ответната страна по сделката е физическо лице, което придобива съответната стока или ползва предоставената му услуга, като получава в заем суми които не са предназначение за извършване на търговска или професионална дейност и като ФЛ и страна по договора получава потребителски кредит, като действа извън рамките на своята търговска или професионална дейност. Отпуснатия кредит на ответника като физическо лице представлява несъмнено предоставяне на „финансова услуга“ по смисъла на § 13 т. 12 от ДР на ЗЗП. В този смисъл кредитополучателят по проесния договор има качеството на „потребител“ на съответната финансова услуга, съгласно дефиницията на § 13 т. 1 от ДР на ЗЗП, поради което приложими към настоящия казус са както разпоредбите на ЗПК, така и тези на ЗЗП.

Поради изложените съображения освен разпоредбата на чл. 22 от ЗПК, регламентираща недействителността на сключените договори за потребителски кредит и основанията за това, приложими към настоящия казус и възраженията за нищожност на клаузите на договора поради наличие на неравноправни клаузи, за което съдът е длъжен да следи и служебно и без да има изрично искане от страните за това/Решение № 23 от 07.07.2016г. по т.д. № 3686/2014г. на ВКС, I т.о. на ТК/ В чл. 143 от ЗЗП е дадено определение на понятието „неравноправна клауза“ по договор с потребител, а именно- всяка уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравноправие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя, при хипотезите изрично изброени в чл. 143 ал.2 т. 1-20 от ЗЗП. Според чл. 146 ал.1 от ЗЗП неравноправните клаузи в договора за нищожни, освен ако не са уговорени индивидуално, като в чл. 146 ал.2 от ЗЗП изрично е пояснено, че не са индивидуално уговорени клаузите, които са били озготвени предварително и поради това потребителят не е имал възможност да влияе върху съдържанието им, особено в случаите на договор при ОУ, какъвто е и процесния по настоящото дело. Съгласно чл. 3 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 05.IV. 1993г., неравноправните клаузи са договорни клаузи, които не са индивидуално уговорени и които въпреки изискванията за добросъвестност създават в ущърб на потребителя значителна неравнопоставеност между правата и задълженията, произтичащи от договора. Поради

изложеното, в настоящия казус преценката за основателност на наведените от ответната страна пред първоинстационния съд възражения за нищожност, основани на клаузи от ЗПК, следва да бъдат разглеждани от въззивния съд и през призмата за наличие на неравноправни клаузи от договора, които да са основание за нищожност именно на специалното основание на чл. 146 от ЗЗП.

С Решение № 106 от 3.06.2022г. на ВКС по гр.д. № 3253/2021г., III г. о., ГК, постановено по реда на чл. 290 от ГПК, след допускане до касация, съставът на ВКС на РБ е дал отговор на два въпроса: първият от тях- дали срочният договор за потребителски кредит, предвиждащ погасяването на главницата чрез последователни вноски, трябва да съдържа разбивка на всяка погасителна вноска, показваща погасяването на главницата и лихвата изчислена на базата на лихвения процент, когато не е налице искане на потребителя по чл. 11, ал. 1, т. 12 от Закона за потребителския кредит. Вторият е дали трябва договорът за потребителски кредит, по отношение на който не са приложими различни лихвени проценти, да съдържа посочване отделно на главницата и лихвите, които се погасяват с погасителната вноска. Разрешенията на тези въпроси следва да бъдат дадени въз основа на тълкуването на нормите на чл. 11, ал. 1, точки 11 и 12 от Закона за потребителския кредит.

В цитираното решение на ВКС се сочи, че съгласно § 2 от ДР този закон въвежда разпоредбите на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008г. В т. 10, параграф 2, буква "з" от Директивата се предвижда, че в договора за кредит трябва да се посочат само размерът, броят и периодичността на дължимите погасителни вноски и когато е уместно, редът на разпределение на вноските между различни неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването. Според чл. 10, параграф 2, буква "и" и параграф 3 от Директивата само *при наличие на искане от потребителя* кредиторът е длъжен безплатно да му предостави извлечение под формата на погасителен план. В т. 3 на решението на Съда на Европейския съюз от 9.11.2016 г. по дело C-42-15 Home credit Slovakia a. s. срещу Klara Biroova е дадено тълкуване на чл. 10, параграф 2, букви "з" и "и" от Директивата. Тези разпоредби трябва да се тълкуват в смисъл, че в срочния договор за кредит, предвиждащ погасяването на главницата чрез последователни вноски, не трябва да се уточнява под формата на погасителен план каква част от съответната вноска е предназначена за погасяването на тази главница. Според чл. 633 от ГПК това решение на Съда на Европейския съюз е задължително за съдилищата в Р Б.. Ето защо с цитираното Решение № 106 от 3.06.2022 г. на ВКС по гр. д. № 3253/2021 г., III г. о., ГК, е прието че отговорите на поставените въпроси са, че само при наличие на искане от потребителя кредиторът е длъжен безплатно да му предостави извлечение под формата на погасителен план. Когато не са приложими различни лихвени проценти/т.е. когато се касае за фиксиран лихвен процент за целия срок на договора/, не е необходимо в погасителния план да се съдържа посочване отделно на главницата и лихвите, които се погасяват с погасителната вноска.

Казусът разглеждан при обсъждането на ВКС с Решение № 106 от 3.06.2022г. по гр. д. № 3253/2021 г., III г. о., ГК, е идентичен с настоящия, а изразеното становище в постановеното

решение се споделя и от настоящия състав на ОС Б.. Установено е по безспорен начин по настоящото дело, че между страните „БНП П” С.А. клон Б. и Б. Д. Д., е сключен договор за потребителски паричен кредит № PLUS-****, съгласно който на кредитополучателя е предоставен кредит в размер на 7 000 лв., който ответникът е следвало да погаси на 70 равни месечни вноски от по 230,11 лв. Длъжникът е погасил 2 месечни вноски до 05.08.2017г., след което е спрял плащанията и кредиторът е обявил предсрочна изискуемост на остатъка от дълга. Тъй като длъжникът е възразил в срока по чл. 414 от ГПК срещу издадената заповед за изпълнение по чл. 410 от ГПК, ищецът е поискал от съда да признае за установено, че ответникът дължи остатъка от главницата в размер на 15 414.84рв./към датата на подаване на заялението по чл. 410 от ГПК/, от които: 6 904.10лв. главница; възнаградителна лихва в размер на 5 926, 07лв. за периода от 05.07.2017г. до 05.02.2023г.; лихва за забава в размер на 2 349.47лв., за периода от 05.09.2017г. до 15.01.2021г. и сумата 245.00лв.- такса ангажимент. В случай че тези искове бъдат отхвърлени поради ненадлежно обявена предсрочна изискуемост, предявени са от ищеца кредитор- „БНП П” С.А. клон Б., при условията на евентуалност осъдителни искове за същите суми.

Настоящият състав на ОС Б. споделя становището на съдебния състав постановил Решение № 106 от 3.06.2022г. на ВКС по гр.д. № 3253/2021г., III г.о., ГК, според което в процесния по настоящото дело Договор за потребителски кредит от 29.03.2017г., се съдържа погасителен план и раздел "Параметри и условия", в който е посочен размер на кредита 7000лв., такса ангажимент 245лв., брой погасителни вноски- 70, размер на равните месечни погасителни вноски- 230,11лв., обща стойност на плащанията 16 107,70лв., годишен процент на разходите 29. 85% и лихвен процент 24,81%. От т. 2 на договора става ясно, че срещу плащане на такса ангажимент кредиторът фиксира лихвения процент за срока на договора, т.е. уговорен е между страните фиксиран лихвен процент по смисъла на § 1 т. 5 от ЗПК. В т. 3 от договора се пояснява, че погасителните вноски съставляват изплащане на главницата по кредита, ведно с надбавка, покриваща разходите и печалбата на кредитора, лихвеният процент е фиксиран, а началната дата за изчисляване на годишния процент от разходите е датата на подписване на договора, като се приема, че годината има 365 дни, независимо дали е високосна. В чл. 11 е предвидено право на потребителя от отказ от договора при конкретно посочени условия. Следователно договорът за потребителски кредит е сключен при фиксиран, а не при променлив лихвен процент. В този случай не е необходимо да се разграничава каква част от месечна погасителната вноска е предназначена да погаси главницата и каква част-лихвата. Потребителят е получил още при сключване на договора погасителен план, който не се променя. Ето защо разпоредбите на чл. 11, ал. 1, т. 11 и т. 12 от ЗПК не са нарушени. Спазени са и нормите на чл. 11, ал. 1, т. 10 и 20 от закона, тъй като са посочени годишният процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит и е предвидено право на отказ на потребителя от договора, като са посочени условията, при които се упражнява това право. В този смисъл не би могло да се приеме че е налице неравноправна клауза от договора, поради това че задължението на длъжника не е формулирано по ясен или разбираем начин, както и не може да се приеме че се касае за клаузи от договора които

са в ущърб на длъжника и върху които същоият не е можел да влияе към момента на подписването на договора. Ето защо договорът за потребителски кредит не е недействителен на основание чл. 22 от ЗПК, поради нарушение на разпоредбите на чл. 11, ал. 1, т. 11 и т. 12 от ЗПК. /В същият смисъл е и приетото с Решение № 50174 от 26.10.2022г. на ВКС по гр.д. № 3855/2021г. на IV г.о. на ГК/

Изискването всички елементи на договора да бъдат изписани с шрифт в размер не по-малък от "12" е въведено с изменението на чл. 10 ал. 1 ЗПК, извършено с § 3 ЗИДЗПК (ДВ, бр. 35 от 22 април 2014г.) Изискването за подписване на всяка страница от общите условия е въведено с новата ал. 2 на чл. 11, създадена с § 5, т. 2 на същия ЗИД. Посочените изменения са влезли в сила на 23.04.2014г. съгласно § 15 ЗИДЗПК (ДВ, бр. 35 от 22 април 2014г.). Процесният договор е бил сключен на 29.03.2017г., поради което към него е приложима новелата на чл. 10 ал.1 и чл. 11 ал. 2 от ЗПК в измененията с ДВ бр. 35/2014г. – изрично подчертано и от законодателя с разпоредбата на § 13 ЗИДЗПК.

С определение на Съда на Европейските общности/шести състав/от 14.04.2021г., по дело C-535/2020г. е дадено тълкуване по следните въпроси: 1. Следва ли чл. 22, пар. 1 от Директива № 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008г. относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета да се тълкува в смисъл, че не допуска национална мярка, с която се цели транспонирането на тази директива във вътрешното право, да налага на кредитните институции непредвидени в директивата задължения, отнасящи се до представянето на всички елементи на договора за кредит в еднакъв по вид, формат и размер шрифт – не по-малък от 12? 2. Следва ли член 10, пар. 2 и съображение 31 от Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008г. относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО да се тълкуват в смисъл, че елементите на договора за кредит– неговите условия, идентификационните данни на кредитополучателя/чл. 10, пар. 2, б. "б" от директивата/ и условията на застраховката /чл. 10, пар. 2, б. "о" от директивата/, трябва да са представени в еднакъв по вид, формат и размер шрифт – не по-малък от 12, за да отговарят на изискването, предвидено в тези разпоредби, за посочването им по ясен начин?

С определението е дадено следното тълкуване: Член 10, параграф 2 и член 22, параграф 1 от Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба, която налага всички елементи на договор за потребителски кредит да бъдат представени с еднакъв по вид, формат и размер шрифт – не по-малък от 12. Правният въпрос следва ли да се приеме че процесния по настоящото дело договор за потребителски паричен кредит № PLUS-**** е нищожен съгласно чл. 22 от ЗПК, поради неспазване на разпоредбата на чл. 10 ал.1 от ЗПК, следва да бъде разрешен в съответствие с тази практика на Съвета./Определение № 485 от 14.06.2022г. на ВКС по гр.д. № 2585/2021г., IV г.о., ГК/.

Макар нормата на чл. 10 ал. 1 ЗПК да не транспонира Директива 2008/48 ЕО, това не означава, че същата е в противоречие с този акт на общностното право. Същевременно,

нормата не е приложена от националния съд в несъответствие с ДФЕС в областта на тази директива, доколкото чл. 3, във вр чл. 8 от Директива 92/13/ЕИО допуска приемането или запазването в сила на по-строги разпоредби, целящи да осигурят максимална степен на защита на потребителите на ниво национално законодателство. Ето защо нормата следва да се вземат предвид, но трябва да се дължи сметка за нормативния контекст, който заедно с преценяваната за неравноправен характер клауза, определя правата и задълженията на страните (C-738/19; C-807/19)/ Решение № 50174 от 26.10.2022г. на ВКС по гр.д. № 3855/2021г., IV г.о., ГК/

При анализа на приетия като писмено доказателство писмен договор, съставът на ОС Б. не намира, че същият е сключен между страните по делото по ясен и разбираем начин по смисъла на чл. 10 ал. 1 от ЗПК, при спазване на въведеното от националното ни законодателство императивно правило- всички негови елементи да са представени в еднакъв по вид, форма и размер шрифт– не по-малък от 12. Видно от приетата по делото съдебно-техническа експертиза в процесния договор, текстът на „Условия по договора“, състоящ се от 4 страници, е припознат машинно с шрифт „Garamond” /серифен/, с големина 11 пункта; текстът на „Погасителен план“, състоящ се от 1 страница е припознат, както следва: Заглавие над таблицата- серифен текст, с големина 11 пункта, саглавията на клетките в таблицата са разпознати като безсерифен, вероятно „Arial“, текст с големина 10 пункта удебелен шрифт. Видно е, че по- голямата част от процесния договор, при това за съществени негови елементи, е изписан с шрифт с големина по- малка от 12, а при това отделните елементи на договора са изписани с различни шрифтове и големина. След като по- голямата част от договора и при това в съществените му елементи са изписани с шрифт с големина по- малка от 12 пункта, въззивният съда счита че следва да се приеме, че договорът не отговаря на изискването на чл. 10 ал. 1 от ЗПК. Въведеното от националния законодател изискване по чл. 10 ал. 1 ЗПК относно минималният размер на шрифта на изготвяне на договора за потребителския кредит е *от императивен характер*, касае установяване на законосъобразена практика на кредитодателите, поради което не се обуславя относно нейното приложение от субективните възможности на отделния кредитополучател. Цитираното изискване относно изискуемия размер на шрифта, на който се изготвя договора, е въведено с оглед целта на Закона, а именно принципно с цел охраняване интересите на икономически по-слабата страна– кредитополучателя от недобросъвестни практики, при които изготвянето на договорите са в различна степен на по-малък от 12 шрифт, което създава предпоставки за невъзможност или значително затруднение при възприемането на текста на договора от потребителя, в нарушение на установеното в разпоредбата на чл. 10, ал. 1 ЗПК правило за неговата яснота и разбираем език. Допуснатото нарушение в настоящия казус на императивната разпоредба на закона, установена по категоричен начин и от заключението на експерта по приетата съдебно-техническа експертиза, води на извода за нищожност на договора на осн. чл. 22 от ЗПК, на самостоятелно правно основание в цялата му част.

Договорът за потребителски кредит е договор, въз основа на който кредиторът предоставя

или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане, с изключение на договорите за предоставяне на услуги или за доставяне на стоки от един и същи вид за продължителен период от време, при които потребителят заплаща стойността на услугите, съответно стоките, чрез извършването на периодични вноски през целия период на тяхното предоставяне. При недействителност на договора, съгласно разпоредбата на чл. 23 ЗПК, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. Ако тази недействителност се установи в производството по чл. 422 ГПК, съдът следва да установи с решението си дължимата сума по приетия за недействителен договор за потребителски кредит, доколкото ЗПК е специален закон по отношение на ЗЗД и в цитираната разпоредба на чл. 23 ЗПК е предвидено задължението на потребителя за връщане на чистата сума по кредита. Това следва от характеристиката на договора за потребителски кредит, посочена по-горе и задължението за периодичност за връщането на сумата. Ако се приеме, че установяването на дължимостта на чистата сума по получения кредит и осъждането на потребителя за нейното връщане следва да се извърши в отделно производство, по предявен иск с правно основание чл. 55 ЗЗД, то би се достигнало до неоснователно обогатяване за потребителя, предвид изискуемостта на вземането по недействителен договор, в частност при нищожен договор за потребителски кредит и позоваване от страна на потребителя на изтекла погасителна давност. Това би противоречало на принципа за недопускане на неоснователно обогатяване, в какъвто смисъл е и въвеждането на разпоредбата на чл. 23 ЗПК в специалния ЗПК./Решение № 50174 от 26.10.2022г. на ВКС, по гр.д. № 3855/2021г. на IV г.о. на ГК/

При изложените съображения, въззивният съд намира че сключения между страните договор за потребителски паричен кредит № PLUS-**** е нищожен на осн. чл. 22 от ЗПК, във връзка с разпоредбата на чл. 10 ал.1 от ЗПК, поради което безпредметно е обсъждането на другите правни въпроси- настъпила ли е твърдяната от ищеца- БНП П” С.А. клон Б.- предсрочна изискуемост на кредита, от кой момент е настъпила същата и следва ли да се приложат разрешената дадени с ТР № 8 от 02.04.2019г. по тълк. дело № 8/2017г. на ОСГТК на ВКС. При недействителност на сключения договор за кредит на осн. чл. 22 от ЗПК, приложима е нормата на чл. 23 от ЗПК, която предвижда че в този случай потребителят връща само чистата стойност на кредита, без да дължил лихви или други разходи по кредита. Чистата стойност на кредита в настоящия случай, съобразно заключението на вещото лице по приетата СИЕ, е стойността на просрочената главница, в размер на 6 904.10лв. Предявеният иск с правно основание чл. 422 от ГПК следва да бъде уважен от съда за тази сума, като в останалата му част същият следва да бъде отхвърлен като неоснователен.

При изложените съображения, обжалваното решение на РС Б., следва на основание чл. 271 ал.1 от ГПК да бъде частично отменено в частта му, в която предявения иск с правно основание чл. 422 от ГПК е бил отхвърлен за чистата сума като главница по договор за потребителски паричен кредит № PLUS-****, в размер на 6 904.10лв., както и в частта му за разноските, като в останалата му част Решение № 378/04.07.2022г., постановено по гр.д. №

1717/2021г. по описа на РС Б. следва да бъде потвърдено като правилно и обосновано поради обявяване нищожността на сключения договор за кредит.

На осн. чл. 78 ал.1 от ГПК, следва да бъде осъден ответника Б. Д. Д., да заплати на БНП П” С.А. клон Б., сумата 108.26лв. за сторените разноси в заповедното производство и сумата 362.02лв. за разностите в исковото производство пред първата съдебна инстанция, съразмерно на уважената част от предявения иск.

Следва на осн. чл. 78 ал. 3 от ГПК, БНП П” С.А. клон Б., да бъде осъдено да заплати на Б. Д. Д., сумата 486.73лв. за разностите направени в заповедното производство и сумата 811.22лв. за разностите пред гражданския съд при разглеждането на делото пред първата съдебна инстанция, съразмерно на отхвърлената част от предявения иск.

Съдът е уважил като основателна депозираната пред ОС Б. въззивна жалба. С оглед изхода на делото следва да бъде осъден въззиваемия Б. Д. Д., да заплати на въззивника БНП П” С.А. клон Б., сумата 100.00лв. за юрисконсулско възнаграждение на осн. чл. 78 ал.8 от ГПК, във вр. с чл. 37 от Закона за правната помощ и чл. 25 ал.1 от Наредбата за заплащането на правна помощ, за разностите пред въззивната съдебна инстанция.

Решението на съда подлежи на обжалване пред ВКС на РБ, по аргумент на чл. 280 ал.3 от ГПК.

Водим от горното, Окръжен съд-Б.

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 378/04.07.2022г., постановено по гр.д. № 1717/2021г. по описа на РС Б., *в частта му* в която предявеният от „БНП П“ С.А., вписано в Търговския и фирмен регистър под №542 097 902, с адрес на управление във Ф., гр. П., бул. „О.“ № 1, представлявано от Л.Д., в качеството му на изпълнителен директор и член на съвета на директорите, чрез „БНП П“ С.А., клон Б., ЕИК *****, гр. С., жк. „М. 4“, Б.П. С., сгр. 14, представлявано от законния представител Д.Д., чрез юрисконсулт Н.А.М., срещу Б. Д. Д., с ЕГН: *****, с адрес: гр./с. Б. 2700, КВ. Е., УЛ. С.С., БЛ. 9, ВХ.А, ЕТ. 5, АП. 3 положителен установителен иск - за признаване за установено спрямо ответната страна, съществуването на вземането по договор № PLUS- ****, обективизирано в заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК, издадена по ч. гр. д. № 149/2021 по описа на Районен съд - Б., е отхвърлен като неоснователен за сумата 6 904.10лв., съставляваща непогасена главница по договора за кредит, като вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО съществуването на вземане в полза на „БНП П“ С.А., вписано в Търговския и фирмен регистър под №542 097 902, с адрес на управление във Ф., гр. П., бул. „О.“ № 1, представлявано от Л.Д., в качеството му на изпълнителен директор и член на съвета на директорите, чрез „БНП П“ С.А., клон Б., ЕИК *****, гр. С., жк. „М. 4“, Б.П. С., сгр. 14, представлявано от законния представител Д.Д., чрез юрисконсулт Н.А.М.,

срещу Б. Д. Д., ЕГН *****, с адрес: гр. Б. 2700, кв. „Е.“, ул. „С.С.“, бл. 9, вх. А, ет. 5, ап. 3, за което е издадена Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 от ГПК с № 91772 от 26.02.2021г. по ч.гр.д. № 149/2021г. по описа на РС Б., за чистата сума 6 904.10лв./шест хиляди деветстотин и четири лева и десет стотинки/, съставляваща непогасена главница по договор за потребителски паричен кредит № PLUS-****, която длъжникът дължи на осн. чл. 23 от Закона за потребителския кредит, след като договора е признат за нищожнен на осн. чл. 22 от същия закон.

ОСЪЖДА на осн. чл. 78 ал.1 от ГПК, Б. Д. Д., ЕГН *****, с адрес: гр. Б. 2700, кв. „Е.“, ул. „С.С.“, бл. 9, вх. А, ет. 5, ап. 3, да заплати на „БНП П“ С.А., вписано в Търговския и фирмен регистър под №542 097 902, с адрес на управление във Ф., гр. П., бул. „О.“ № 1, представлявано от Л.Д., в качеството му на изпълнителен директор и член на съвета на директорите, чрез „БНП П“ С.А., клон Б., ЕИК *****, гр. С., жк. „М. 4“, Б.П. С., сгр. 14, сумата 108.26лв. за сторените разноси в заповедното производство и сумата 362.02лв. за разностите в исковото производство пред първата съдебна инстанция, съразмерно на уважената част от предявения иск.

ОСЪЖДА на осн. чл. 78 ал. 3 от ГПК, Б. Д. Д., ЕГН *****, с адрес: гр. Б. 2700, кв. „Е.“, ул. „С.С.“, бл. 9, вх. А, ет. 5, ап. 3, да заплати на „БНП П“ С.А., вписано в Търговския и фирмен регистър под №542 097 902, с адрес на управление във Ф., гр. П., бул. „О.“ № 1, представлявано от Л.Д., в качеството му на изпълнителен директор и член на съвета на директорите, чрез „БНП П“ С.А., клон Б., ЕИК *****, гр. С., жк. „М. 4“, Б.П. С., сгр. 14, сумата 486.73лв. за разностите направени в заповедното производство и сумата 811.22лв. за разностите пред гражданския съд при разглеждането на делото пред първата съдебна инстанция, съразмерно на отхвърлената част от предявения иск.

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 378/04.07.2022г., постановено по гр.д. № 1717/2021г. по описа на РС Б., в останалата му част.

ОСЪЖДА Б. Д. Д., ЕГН *****, с адрес: гр. Б. 2700, кв. „Е.“, ул. „С.С.“, бл. 9, вх. А, ет. 5, ап. 3, да заплати на „БНП П“ С.А., вписано в Търговския и фирмен регистър под №542 097 902, с адрес на управление във Ф., гр. П., бул. „О.“ № 1, представлявано от Л.Д., в качеството му на изпълнителен директор и член на съвета на директорите, чрез „БНП П“ С.А., клон Б., ЕИК *****, гр. С., жк. „М. 4“, Б.П. С., сгр. 14, сумата 100.00лв. за юрисконсултско възнаграждение на осн. чл. 78 ал. 8 от ГПК, във вр. с чл. 37 от Закона за правната помощ и чл. 25 ал.1 от Наредбата за заплащането на правна помощ, за разностите пред въззивната съдебна инстанция.

Решението на съда подлежи на касационно обжалване, в едномесечен срок от съобщението на страните, през ВКС на РБ.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____